

Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten

JAARVERSLAG 1983

Tijdens de restauratie van het Statenjacht Friso in 1983 is de kielbalk geheel vernieuwd.

STICHTING STAMBOEK RONDE EN PLATBODEMJACHTEN

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN

VERSLAG VAN DE SECRETARIS

Inleiding

Konden wij in het vorige jaarverslag gewagen van 1982 als een jaar voor de zeilers, nu mogen wij vermelden, dat na een nat voorjaar ons een zomer is gegeven zo mooi als in de statistieken maar zelden voorkomt.

Het jaar 1983 startte voor de liefhebbers van scheepvaartmusea met het bericht, dat de heer J.H. van Beylen, afdelingshoofd van het Scheepvaartmuseum Steen te Antwerpen, met stille trom met pensioen is gegaan. Zijn verdienste is iedere ingewijde bekend en blijkt voorts uit het feit, dat hij sedert 1981 voorzitter is van de Executive Council van Maritime Museums.

In 1977, tijdens de zomerreünie te Zoutkamp reikte de heer Huitema de W.H. de Vos-prijs uit aan de heer van Beylen voor zijn werk, waardoor het doel van de Stichting Stamboek wordt bevorderd.

Winterreünie

Zaterdag 5 maart ontmoetten vele vrienden van het ronde en platbodemjacht elkaar in het Rijksmuseum 'Nederlands Scheepvaart Museum'.

In alle rust konden we daar genieten van de schepen, scheepsmodellen, scheepsonderdelen, schilderijen op maritiem gebied en alle andere trofeeën uit de historie van onze zeevarende natie.

Onze gastheer, de heer H. Hazelhoff Roelfzema, kan zich beroemen op een unieke verzameling, doordacht opgesteld in een mooie omgeving. Een bezoek aan dit museum is een herhaling waard!

De reünisten hebben nog genoten van de film, speciaal voor hen vertoond.

Tijdens de reünie is onze trekschuit, na tijdens de Floriade in bruikleen te zijn geweest, overgedragen aan het Nederlands Scheepvaart Museum. De heer Ir J.D. Waller, voorzitter van de Federatie Oud-Nederlandse Zeilschepen, gaf bij die gelegenheid een overzicht van de gebeurtenissen, die aan deze overdracht vooraf gingen. Door initiatief van de Stichting en de financiële hulp van het Prins Bernhard Fonds en de Internationale Tuinbouw Tentoonstelling Floriade is het Museum een trekschuit rijk.

De dag werd besloten met de maaltijd in de Kweekschool voor de Zeevaart, waar de heer A.J. Diephuis op zijn eigen wijze ons gastvrijheid verleende.

In 1982 organiseerde de Zaanlandsche Zeil Vereniging ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan in nauw overleg met de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten een evenement op de Achter Zaan, nabij de Zaanse Schans en op het Alkmaardermeer. Voor hun initiatief en inzet voor de organisatie van dit ronde-jachten- en platbodemevenement reikte de voorzitter tijdens de maaltijd aan de heren R. Dekker en S.J.D. Franken de van Waningsprijs uit.

Met de gebruikelijke uitleg droeg mevrouw Kalis namens schipper en bemanning van de Zwalker de Pelgrimvadervlag over aan de heer Ceelen van de Jasper.

Lente feest 1983. Rechts op de foto de twee prijswinnaars: de tjotters 'Ideaal' en de tjalk 'Bereklauw'.

Lentefeest

Veel regen teisterde de lentefeestgangers. Ondanks dat, schreef één hunner ons, was het gezellig, mede dankzij de goede ontvangst door de organisatoren. De koperen scheepsroeper, bestemd voor de deelnemer, die zijn schip het mooist versierd had, ging dit jaar naar de schipper van de tjalk 'Bereklauw', de heer C.J.P. Verwaal.

Alexander de Vos ontving de jaarlijkse prijs voor het fraaiste schip, zijn tjotter Ideaal, v/h Gouwzee.

Het schepengevecht en het vuurwerk waren weer grandioos.

'Volgend jaar gaan we weer' beëindigt onze brieveschrijver zijn verhaal'.

Maritiem Delfshaven

Op 10, 11 en 12 juni 1983 nam een twaalfstal ronde en platbodemjachten deel aan de festiviteiten rondom Delfshaven Maritiem, georganiseerd door de Vereniging Historisch Delfshaven.

Vrijdagmiddag verzamelden de van het zuiden komende schepen zich in de Veerhaven te Rotterdam bij de K.R. en Z.V. De Maas, om gezamenlijk door de Parksluizen te gaan. In de Coolhaven voegden de 'noordelingen' zich bij hen. Met mooi zomerweer en de bemanning in historische kledij vaart de vloot langs het standbeeld van Piet Hein (met de rug naar zee gekeerd) door de oude Achterhaven. In de Middenkous komt oud-burgemeester A. van der Louw met het bestuur aan boord van één der tjalken, terwijl een jazz-band op een andere tjalk 'historische jazz' ten gehore brengt.

De onlangs gebouwde Mouterbrug over de Voorhaven wordt in gebruik genomen. De Piet Heinbrug wordt voor het eerst sinds vele jaren geopend en de schepen meren af in de Aelbrechtskolk, waar eens de Schie in verbinding stond met de rivier.

De openingsreceptie heeft plaats in de Rozeboom, waarop een door de muziek geleide kroegentocht meer dan de avond vulde.

Zaterdags is er een grote bedrijvigheid met de vele kijkers bij de oude ambachten op de braderie.

Aelbrechtskolk

's Middags heeft de overdracht plaats van de Pelgrimvadervlag door de heer Ceelen van de Jasper aan de heer Kranendonk van de Vrouwe Elizabeth. Daar de familie Kranendonk niet aanwezig kon zijn door een ongelukkige val van mevrouw Kranendonk, werd de ontvangst waargenomen door de heer Schuurman van de Zeldenrust, waarbij Alexander de Vos met zijn tjotter de vlag zeilende overbracht.

Als het donker geworden is houden de schepen een fakkelvaart, wat de volgende dag weer bezigheden geeft om het kaarsvet van het schip af te krijgen. Zondag gaat elk weer zijns 'weegs' om volop te gaan zeilen.

Delfshaven. 'Ideaal' in de kolk.

Delfshaven. Het kistje met de vlag wordt overhandigd.

Wapen Willemstad.

Reünie

Zomerreünie

Vrijdag 1 juli 1983.

In de voor de Stichting gereserveerde oude haven te Willemstad verzamelden de reünisten zich en maakten daarmee het begin van een zonnige zomerreünie. Het weer was ons wederom welgezind; kleine schoonheidsfoutjes, zoals een verschralende wind tijdens het groeten van de admiraal, daargelaten.

Van het begin af heerste er in de haven een gezellige sfeer; een sfeer, die aanhield tot aan de sluiting op zondagmiddag.

Zeker bevorderd door de enthousiaste medewerking van de burgemeester, die tijdens de ontvangst door het gemeentebestuur de festiviteiten opende met een puntig verhaal, even adrem beantwoord door onze voorzitter.

Wat tijdens het waterspel de discipline hier en daar misschien wat doorbrak, bleek tijdens het admiraalzeilen het middel tegen mislukking door windschifting: de improvisatie van de commandeurs en kapiteins.

Misschien geven de meeste hardzeilers de voorkeur aan wat meer wind, maar de wedstrijd op de laatste dag was voor zeilers en publiek een fijn evenement.

Op weg naar het Mauritshuis.

Op het grasveld voor het Mauritshuis.

Het hoogtepunt tijdens de maaltijd op zaterdagavond was, na de dronk op Hare Majesteit de Koningin, de uitreiking van de W.H. de Vos-prijs aan Mr A. Blussé van Oud-Alblas, die hem werd toegekend op grond van de overweging,

Uitreiking van de W.H. de Vos-prijs.

Admiraalzeilen.

Waterspel.

Admiraalzeilen.

Eskader Hoogaarsen in aantocht.

dat hij van jongs af aan de zaak van het traditionele zeilschip met hart en ziel was, en nog steeds is toegedaan;

dat hij de eerste door de Gebr. De Boer in 1907 onder de naam Zeemeeuw als plezierjacht gebouwde Lemsteraak in 1937 heeft aangekocht en deze tot 1955 onder de naam Orion met de hem eigen deskundigheid heeft bevaren en onderhouden;

dat hij uit toegenegenheid tot het ronde en platbodemjacht actief heeft meegewerkt aan de totstandkoming en de oprichting van onze stichting op 8 oktober 1955 en daarbij namens de KR & ZV De Maas zitting nam in het eerste bestuur;

dat hij door zijn kennis van en gevoel voor goede scheepsvormen belangrijke bijdragen heeft geleverd bij het tot stand komen en vormgeven van het Lemsteraakjacht 'De Groene Draeck';

dat hij vele jaren een zeer actief lid is geweest van de commissie van toezicht op het Maritiem Museum Prins Hendrik;

dat hij vele jaren voorzitter is geweest van de Nederlandse Vereniging voor Zee-geschiedenis;

dat hij actief steun verleende aan de oprichting en instandhouding van de Stichting Openlucht Binnenvaart Museum;

dat hij zijn uitgebreide kennis van het traditionele zeilschip, in het bijzonder de klipper, met elan heeft uitgedragen zowel in geschrifte ten aanzien van de zee-gaande en in vele voordrachten betreffende de Nederlandse rivierklipper;

dat hij door langjarige betrokkenheid als jurist bij scheepvaart en scheepsbouw in ons koninkrijk kennis en inzicht heeft verworven waar zich voor onze geschied-vorsing over deze bedrijfstak belangrijke gegevens bevinden, waardoor verscheidene uiterst waardevolle collecties werkboeken en tekeningen behouden zijn gebleven;

dat hij door het verschaffen van allerhande inlichtingen aan eigenaren van de traditionele schepen en andere belangstellenden, door boekbesprekingen en op velerlei andere wijze tot vandaag de dag, in zijn 80e levensjaar, nog velen van zijn uitzonderlijke kennis doet profiteren.

De Lange-Afstandsbeker ging naar de heer Ch.A. van Oversteeg, die de schokker Krolleboes van Zwartsluis naar Willemstad voerde.

Naar het oordeel van de jury had het 3e eskader hoogaarsen onder commando van de heer R.J. de Raadt de beste prestatie geleverd.

De voorzitter reikte hem daarom de Dordrecht-prijs uit. In het Mauritshuis, dat het bestuur van Willemstad ons grootmoedig voor de plenaire bijeenkomsten ter beschikking stelde, werden de winnaars van de wedstrijd in het zonnetje gezet.

De erelijst luidde:

Klasse 1 Tjalken

J.P. Zwaneveld met de Swanneblom

Klasse 2 Lemsteraken

Th. Vos met de Anetta Maria

Klasse 3 Vissersschepen

A.J. Hoogvliet met de Wieger

Klasse 4 Ronde jachten/Vissersschepen

J.J. Nootboom met de Nootsaek

Klasse 5 Zeeschouwen/Pluut/Grundel

P.J. Zaaijer met de Onderneming

In zijn slotwoord sprak de voorzitter met recht van een geslaagde reünie, passend in het raam van het doel van de Stichting: de belangstelling wekken voor het ronde jacht en de platbodem.

Regionale Friese Reünie

Van een feestvierend Sloten, 700-jarig bestaan, arriveerde een vloot van ronde en platbodemjachten wederom in de gemeentelijke jachthaven 'It Eilân'. Daar had havenmeester J. Loopik met zijn hulpen de zaakjes weer keurig voorelkaar, zodat een ieder vlot een goede aanlegplaats kon verkrijgen.

De avond van 5 augustus werd gebruikt als ontmoetingsavond van de deelnemers en voor het verstrekken van de nodige informatie.

Zaterdagmorgen half tien was er palaver, waar het welkomstwoord werd gesproken door de heer J. van der Sijp, voorzitter van het Comité. Ook werden er aanwijzingen gegeven omtrent wedstrijdzeilen, fakkelvaart en admiraalzeilen.

Zaterdagmiddag waren er zeilwedstrijden op het Heegermeer waaraan door ca. 80 schepen werd deelgenomen. De wedstrijdcommissie van de W.S.H. zorgde voor de organisatie.

Doordat de wind uit het noorden kwam, was de baanlengte mogelijk iets te beperkt maar de dikke bries, windkracht 5, vergoedde veel en het was dan ook erg hard werken geblazen tijdens de wedstrijd.

Voor de deelnemers van klasse I was een alternatieve route uitgezet, maar ze deden het prima, hulde voor de kleine schouwen en 'boatsjes'.

Op het palaver was nogal aangedrongen op een scherpe start en velen hadden dit kennelijk goed verstaan, zodat er verschillende mooie starts werden gemaakt.

Al met al een mooie wedstrijd waar veel deelnemers erg van hebben genoten.

Zondag 7 augustus was gereserveerd voor het admiraalzeilen. In tegenstelling met de vorige dag leek het er in de morgenuren op dat dit niet zou kunnen doorgaan, want het Heegermeer lag er als een spiegel bij, zo weinig wind was er. Maar gelukkig, allengs kwam er wat meer wind, zodat alles toch kon doorgaan. Maar dit doorgaan vergde wel één en ander van de regisseur, want de wind draaide van minuut tot minuut soms 180°.

De kwaliteiten van de regisseur stonden er borg voor, dat er later gesproken werd van een prachtig geslaagde gebeurtenis.

Als admiraal fungeerde dit jaar de heer S. Pasma, voorzitter van de Watersportvereniging Heeg; als admiraalschip was het Friese Jacht Mercurius aangewezen.

Om ca. 17.00 uur was er zondagmiddag prijsuitreiking in het dorps huis en sluiting van de reünie.

Er werden diverse wisselprijzen uitgereikt, onder meer de nieuwe Piersma-wisselprijs voor het eskader tjotters van de jeugdherbergvloot, dat het beste gevaren heeft. Zeer terecht ontving de heer Bik, als regisseur van het admiraalzeilen, dit jaar de blauw-gele wimpel van de gemeente Wymbritseradeel. Het eskader 12 werd aangewezen als het beste eskader tijdens het admiraalzeilen.

Evenement ronde en platbodemjachten, Loosdrecht

Voor de tweede maal in 4 jaar werd op 10 en 11 september 1983 op de Loosdrechtse plassen door enige samenwerkende verenigingen en de plaatselijke VVV een evenement georganiseerd voor ronde en platbodemjachten. Ook schepen die niet zijn ingeschreven bij onze Stichting konden hieraan deelnemen. De KVV Loosdrecht trad op als gastheer.

Het programma omvatte: op zaterdag verzamelen, eskadergewijs oefenen in formatieven, opening, palaver, zeilersmaaltijd, admiraalzeilen met daarop aansluitend een fakkelvaart en een feestavond met dansmuziek in het clubhuis. 's Zondags was er gelegenheid tot kerkgang en hadden het hardzeilen en de prijsuitreiking plaats.

Hoewel vlak voor het evenement de deelnemerslijsten waren gestolen uit de auto van de secretaris, lukte het op het nippertje nog de benodigde gegevens te vergaren voor het indelen van ligplaats en eskaders.

Zaterdagochtend arriveerden zo'n 60 schepen tijdens wisselvallige weersomstandigheden. Omdat vrij veel kapiteins niet gewend waren aan gezamenlijk manoeuvreren, was het vooroefenen daarin beslist nuttig en de meeste schepen namen er enthousiast aan deel.

Om 16.00 uur werd het evenement officieel geopend door de burgemeester van Loosdrecht, mevrouw M.K. van Langeveld-Berkel, die voor deze gelegenheid tevens was benoemd tot admiraal en die later aan boord van de lemsteraak Threesoor II het saluut zou afnemen.

Aansluitend daarop werd in de open lucht aangevangen met het palaver, maar reeds na enkele minuten brak een zware bui los. Zwarte wolken en harde windvlagen joegen de bemanningen naar hun dierbare schepen.

Dan maar eerst de gezellig-rommelige maaltijd (volgens een cafetaria-systeem) in afwachting van beter weer.

Na een kort nieuw palaver (gewoon wat sneller praten) begon het afvaren en groeperen. 'Beloodsing' en veiligheid waren uitzonderlijk uitgebreid verzorgd: vijf begeleidende vaartuigen, vele stornofoons, rijkspolitie te water en zelfs de brandweer met duikmateriaal in vol ornaat in een speedboot, glunderend vanonder de witte helmen. Helaas lukte het ondanks dit alles niet goed het admiraalzeilen behoorlijk uit te voeren. De onrustige wind en de onervarenheid speelden parten. Ook de daarna volgende fakkelvaart had wat te lijden van deze omstandigheden. Maar dat nam niet weg, dat deze vaart in het donker, met al die flakkerende lichten, langs de jachthavens aan de derde en de eerste plas duidelijk tot de verbeelding sprak. Vele scherpe jachten en motorboten waren voor deze gelegenheid het water op gekomen, voeren mee en droegen met hun navigatieverlichting bij aan het totale schouwspel.

Men kan gerust zeggen, dat men tijdens de door vrolijke Dixielandklanken opgeleusterde feestavond best een beetje moe was.

De wedstrijd op zondag werd gekenmerkt door guur, regenachtig weer met veel wind. De deelname was dan ook niet overweldigend groot. Vooral de kleine open schepen hadden het zwaar te verduren. Niettemin was het eerste scheepje dat zich naar buiten waagde een tjotter, die op een trailer achter de auto uit Friesland was gekomen. Een ware liefhebber dus, genaamd Pier.

Al met al een druk, winderig, maar geslaagd evenement, dat alle ingrediënten bevatte om nog eens te willen proeven.

De tjottervloot.

Restauraties

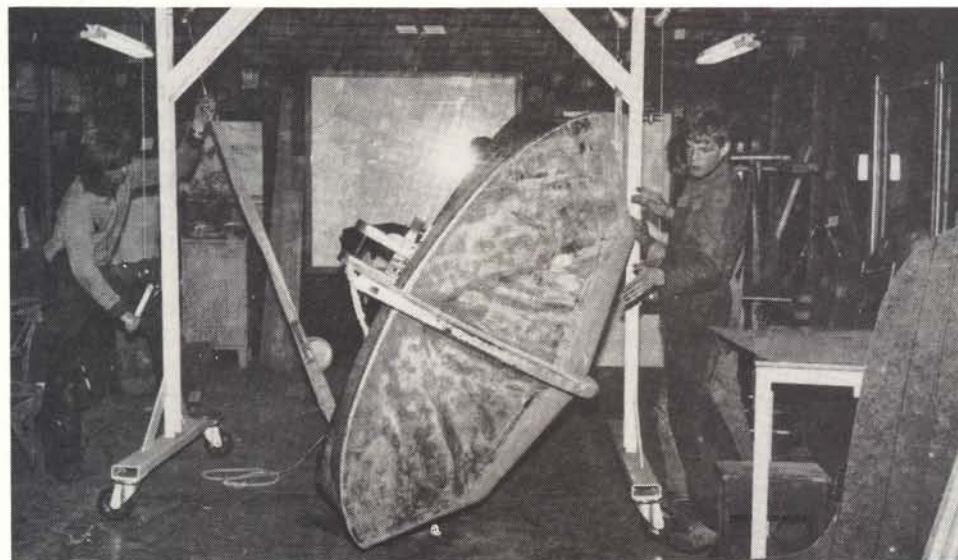
De bekende tjottervloot van de Jeugdherberg 'It Beaken' te Heeg was aan een grote opknapbeurt toe.

Met man en macht, onder leiding van de jeugdherbergvader, de heer Sanders, is men met het grote karwei begonnen.

Het belang van het behoud van deze schepen, waarmee onze jeugd kennis kan maken met het zeilen in ronde schepen, deed het Stichtingsbestuur besluiten zich sterk te maken voor het verkrijgen van subsidie. Op voorstel van onze zijde adviseerde de Federatie van Oud Nederlandse Schepen positief, toen de Stichting Nederlandse Jeugdherberg Centrale een subsidie-aanvraag indiende bij het Prins Bernhard Fonds.

Het verheugde ons dan ook zeer, dat een belangrijk bedrag door dit fonds werd toegekend.

Restauratie tjotters Jeugdherberg 'It Beaken'.

*Restauratie tjotters.
Jeugdherberg 'It Beaken'.*

Het onderhoud van het Statenjacht 'Friso'

Toen in mei 1954 het Provinciaal Bestuur van Friesland de boeier 'Jean Bart', gebouwd in 1894 te Joure bij E.H. van der Zee, van het Friese bedrijfsleven ten geschenke ontving, werd als voorwaarde gesteld dat er een kleine commissie zou worden gevormd, welke tot taak heeft Gedeputeerde Staten te adviseren inzake het onderhoud en de instandhouding van het schip, dat toen wederom de naam 'Friso' verkreeg en als Statenjacht haar loopbaan aanving.

Deze commissie nu, de z.g. Boeiercommissie, bestaande uit enige eigenaren van ronde jachten, die ervaring hebben met het onderhoud van dergelijke schepen, heeft in de loop der jaren de beheerder van het Statenjacht, Provinciale Waterstaat, geregeld geadviseerd over reparatie etc. aan het schip.

Teneinde vast te leggen welke herstellingen er worden verricht, wordt een werktekening bijgehouden, waarop steeds de jaren van vervanging van boegen, inhouten enz. worden bijgehouden, zodat op deze wijze een goed overzicht wordt verkregen van de opeenvolgende onderhoudsbeurten.

De 'Friso' is niet alleen een fraai schip, maar ook een bijzonder solide gebouwde boeier. Dit laatste nu geeft dikwijls problemen bij vervangingen. Niet alleen zijn de leggers en spanten op korte afstand van elkaar geplaatst, maar ter versterking zijn ook nog langs-planken gelegd over de leggers, waardoor vervanging van onderdelen moeilijk en tijdrovend is. Voegt men daarbij, dat door de betimmering van de roef en het vooronder het schip 'vol' gebouwd is, dan is het duidelijk dat reparatie aan vlak en leggers omzichtig moet geschieden, waarbij dan de betimmering moet worden verwijderd en vervolgens onbeschadigd weer moet worden herplaatst! Gelukkig is de toestand van het schip zodanig, dat niet ieder jaar groot onderhoud behoeft te worden gedaan. Maar het moet wel 'bij' gehouden worden.

In de afgelopen winter is de boeier op de werf van Van der Meulen te Sneek danig onder handen genomen. Niet alleen moest de kielbalk vernieuwd worden, een enorme klus, maar ook leggers in het vooronder waren aangetast, hetgeen tot gevolg had dat de gehele betimmering er uit moest. Veel zorg is besteed aan het verkrijgen van goed uitgewaterd hout. Bovendien werden er gelamineerde spanten aangebracht.

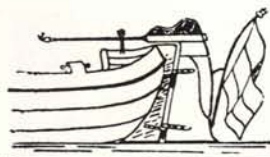
Deze bijzonder moeilijke operatie is op voortreffelijke wijze verricht, hetgeen een compliment is voor de werf!

Op bijgaande foto kunt u zien wat er zoal is verricht. Deze zomer zult u dan ook het Statenjacht in al haar glorie, o.a. tijdens de reünie in Harlingen, mede dankzij de grote zorg die de schippers er aan besteden, kunnen zien!

H.G. van Slooten,
lid Boeiercommissie.

Volgebouwd met gelamineerde leggers en inhouten.

JAARVERSLAG 1983 VAN DE JONGERENAFDELING VAN DE STICHTING STAMBOEK
RONDE EN PLATBODEMJACHTEN

Zomerreünie te Willemstad

Onze activiteiten begonnen vrijdagavond al met het waterspel, waar wij als jongerenafdeling zorgden voor de verbinding per portofoon en mobilfoon tussen de eskaders. Dit verliep goed en was bovendien ook nog heel leuk.

Zaterdagmorgen was er weer de traditionele roeiwedstrijd voor jeugd tot en met 14 jaar. Uit het geplens en gespatter kwamen de volgende prijswinnaars boven:

6- 9 jaar Wout Kalis

10-12 jaar Corné Bakker

De wisseldol voor 13-14 jarigen ging dit jaar naar Eelco van Schaik, die de dol dit jaar mag koesteren om hem nog blinkender gepoetst in 1984 weer in te leveren.

De jeugdmaaltijd op zaterdagavond leverde wat moeilijkheden. De serveerster, die nogal gehaast was, gooide de borden over de tafel. Toen wij (vanzelfsprekend) haar stijl overnamen werd ze toch wel wat chagrijnig. Vervolgens trokken we naar discotheek 'De Sailor'.

Als laatste activiteit de hardzeildag op maandag, waar er weer gestreden werd om de startbokaal en de wisselspeen voor de jongste schipper. Het was mooi weer, er waren veel schepen, het startschip lag klaar, alleen... er was geen wind, zodat er van zeilen niets terecht kwam. Zwemmend en roeiend probeerden we de schepen vooruit te trekken, maar omdat dit ook niet veel succes had en niet eens alle schepen de startlijn voorbij kwamen, hebben we de strijd maar vroegtijdig opgeheven. De startbokaal was voor Peter Bijlaard van de 'Booze Bison'. Wie de wisselspeen heeft veroverd is mij ontschoten, maar de schipper komt hem vast weer verdedigen op de volgende reünie.

Ook namens Piet en Gerard wens ik jullie vele goede wind en zeilplezier in 1984.

Neline Bakker,
secretaresse.

Haven Willemstad met molen op de achtergrond.

In de haven van Willemstad.

De foto's in dit jaarverslag zijn gemaakt door:

J. Dutilh: blz. 5

Fomaro, Paul Martens: blz. 3

Fotodienst Provincie Friesland: omslag en blz. 12

Jeugdherberg 'It Beaken': blz. 10 en 11

Theo Kampa: blz. 4, 6 en 7

K.G. Strübing: blz. 4 en 6

C.J.P. Verwaal: blz. 2

Th. Vos: blz. 4, 14 en 15

P.J. Zaaijer: blz. 5

Druk: Agropers b.v. - Sneek